

حجت الاسلام عماد: توازن بین کمیت و کیفیت یک اصل اجتناب ناپذیر است

بر بنده فرض است که از زحمات آقای سماوات در طول این دو سال تشکر کنم. ایشان فعالیت و ارتباط خوبی با معاونت ستاد حوزه های علمیه داشتند، و در جلسه شورای عالی حوزه های علمیه استان تهران هم از ایشان قدردانی کردم. و نیز از همه معاونان پژوهش مدارس استان تهران هم کمال تشکر و قدردانی دارم به خاطر حجم کار قابل توجهی که شده است.

پژوهش پدیده ای خفته و غیرفعال بوده که با تلاش و زحمت مضاعف دوستان زنده و فعال شده است. نرخ رشد کمی و کیفی پژوهش در استان قابل توجه و ارزشمند است. بخصوص رشد کمی که در فعالیت های پژوهشی مدارس نمود بیشتری دارد. و این توجه را باید دوستان داشته باشند که این فرصت تبدیل به تهدید نشود. کمیت بیش از حد فعالیت ها ممکن است به کیفیت کار پژوهش لطمه بزند. توازن بین کمیت و کیفیت یک اصل اجتناب ناپذیر است. این وظیفه دوستان در معاونت مدارس است که نیازمندی ها، الگوها، موضوعات... را باید تحت یک نظام و تحلیل علمی از طریق معاونت پژوهش استان بررسی کرده و دائماً آنها را راهبري و مدیریت کنند. از این زمان به بعد باید رویکرد معاونت ها، کیفی باشد و باید روی آن برنامه ریزی بکنند.

از دیگر نکاتی که باید گفته شود این است که معاونت پژوهش لازم است نوع فعالیت خود در سطح مدارس علمیه را مشخص کند. این نوع فعالیت ها با چه رویکردی، با چه برنامه هایی، و با چه با ویژگی هایی باید انجام داد. همواره باید بین طاقت و تکلیف را رعایت کنیم. پژوهش در سطح حوزه های علمیه در سطح یک، فرهنگ سازی است. یعنی ما باید بتوانیم فرهنگ و روحیه پژوهش را در بین طلاب تقویت کنیم. در همین سطح ما باید آموزش و مهارت پژوهش را نیز در بین طلاب ترویج کنیم. در سطح دوم، تمرین فعالیت های پژوهشی و ارتقاء آن در دستور کار باید قرار بگیرد. پژوهش در سطح سوم، فعالیت علمی ترویجی در پژوهش است. و سطح چهارم، فعالیت علمی پژوهشی در سطح پژوهش است. این فرایند حتماً باید تابلوی کار ما قرار بگیرد. اگر بیش از حد در یک سطح کار شود امکان دارد خودباوری کاذب صورت بگیرد و عملاً ما را از رسیدن به چشم اندازها باز دارد.

نکته بعدی بحث پختگی پژوهش و تحقیق است. در کار پژوهش نباید عجله کرد. گاهی برای چاپ و انتشار یک اثر نیاز به چندین سال زمان است. بوده اند در همین حوزه کسانی که در جوانی تحقیقاتی کرده بودند ولی چندین سال اقدام به انتشار آن نکرده بودند. بعد از گذشت چندین سال و پخته شدن بحث، اقدام به نشر آن کرده بودند. این را باید جدی گرفت و از کارهای سطحی باید اجتناب نمود.

و مهمترین موضوع بحث پژوهش اساتید است. معاونین علاوه بر اینکه خود دارای کارهای پژوهشی هستند و طلاب را در این راه راهنمایی می کنند، باید اساتید در حوزه را به کارهای پژوهشی تشویق و ترغیب کنند. یکی از انتقادات ما، عدم پژوهش اساتید است. استادی که حکم تدریس می گیرد و شروع به تدریس می نماید تا بالاترین سطح به کار تدریس مشغول است ولی هیچگاه در مورد موضوع درس خود پژوهش نکرده است. در این مورد دانشگاه از ما جلوتر است. یک استاد دانشگاه زمانی که به تدریسی مشغول می شود برای ارتقاء رتبه علمی خود در دانشگاه باید هر چند وقت یک بار یک مقاله پژوهشی تولید کند و اگر بعد از مدتی این کار را نکند از تدریس در دانشگاه محروم می شود. نگاه به پژوهش باید اینگونه باشد که تمام اساتید ما بتوانند تحقیق و پژوهش کنند. معاونت استان در سال جاری حتماً باید به این سمت حرکت کند و اگر نشد برای سال 91 باید این رویکرد را اتخاذ کند.

* بخشی از سخنرانی ایشان در نشست معاونین پژوهش استان تهران - تیرماه 90